

Кулинич Мирослава,
к. е. н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки

ПЕРЕВАГИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОБЛІКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ У ВИКОРИСТАННІ ЇЇ МЕНЕДЖЕРАМИ

Невід'ємною частиною сучасного динамічного бізнес-середовища стають цифрові технології, які кардинально претворюють методи збору, обробки, аналізу та представлення даних. Вони надають менеджерам підприємств потужні інструменти для прийняття обґрунтованих рішень, оптимізації бізнес-процесів та підвищення загальної ефективності діяльності. Прийняття обґрунтованих управлінських рішень повинно базуватися на належному обліково-аналітичному забезпеченні. Таке забезпечення дозволяє ефективно реалізовувати основні функції управління, під якими розуміють окремі напрями управлінської діяльності, що відрізняються видами та обсягами управлінських робіт, а також термінами їх виконання.

Конкретний зміст і послідовність цих видів управлінської діяльності визначається різними авторами неоднозначно, але основні функції управління визначаються такими взаємопов'язаними елементами (етапами, блоками єдиного управлінського процесу) - облік і звітність, контроль і регулювання, аналіз і планування, які являють собою процес безперервних, взаємопов'язаних дій і утворюють замкнутий цикл [1].

Інструментами, що мають суттєвий вплив на управлінські рішення та активно використовуються менеджерами для формування та аналізу обліково-аналітичної інформації стали:

- хмарні технології, що дозволяють зберігати та обробляти дані на віддалених серверах, забезпечуючи гнучкість, масштабованість та доступність інформації з будь-якої точки світу. Це особливо актуально для віддалених команд та глобальних підприємств;

- системи візуалізації даних, що представлені такими інструментами як Tableau, Power BI, QlikView, перетворюють складні набори даних на зрозумілі графіки, діаграми та дашборди;

- штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання (МН) – технології, які здатні автоматизувати процеси аналізу даних, виявляти аномалії, прогнозувати майбутні події та навіть надавати рекомендації для прийняття рішень. До прикладу, ШІ може аналізувати фінансові потоки та виявляти потенційні ризики шахрайства, або прогнозувати попит на продукцію на основі історичних даних та зовнішніх факторів;

- блокчейн, технологія, яка ще знаходиться на ранніх стадіях застосування в обліку, але обіцяє підвищити прозорість, безпеку та незмінність облікових записів. Децентралізована природа блокчейну може усунути потребу в посередниках, зменшити витрати та підвищити довіру до фінансових операцій [3].

Впровадження цифрових технологій надає менеджерам підприємств цілий ряд переваг:

1. Оперативність та актуальність інформації: доступ до даних у реальному часі дозволяє швидко реагувати на зміни та приймати своєчасні рішення. Це критично важливо в умовах високої волатильності ринку.

2. Підвищення точності та достовірності: Автоматизація збору та обробки даних мінімізує людський фактор та помилки, що підвищує якість обліково-аналітичної інформації.

3. Глибина аналізу: сучасні аналітичні інструменти дозволяють проводити багатофакторний аналіз, виявляти приховані взаємозв'язки та отримувати глибоке розуміння бізнес-процесів.

4. Ефективність та економія ресурсів: автоматизація рутинних операцій звільняє час співробітників, що може бути спрямований на більш складні та творчі завдання. Зменшуються витрати на паперовий документообіг та зберігання.

5. Підвищення конкурентоспроможності: підприємства, які ефективно використовують цифрові технології для управління інформацією, отримують значну конкурентну перевагу за рахунок кращого розуміння ринку, оптимізації процесів та швидшого прийняття рішень.

Незважаючи на значні переваги, впровадження цифрових технологій у формування обліково-аналітичної інформації стикається з низкою викликів. Серед них:

- Кібербезпека: збільшення обсягів цифрових даних підвищує ризики кібератак та несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації. Забезпечення надійного захисту даних є пріоритетним завданням.

- Інвестиції: впровадження передових цифрових рішень вимагає значних фінансових вкладень, що може бути бар'єром для малих та середніх підприємств.

- Брак кваліфікованих кадрів: потреба у фахівцях, які володіють навичками роботи з сучасними аналітичними інструментами, ШІ та Big Data, зростає. Освітні програми мають адаптуватися до цих вимог.

- Інтеграція систем: інколи складно інтегрувати нові цифрові рішення з існуючими застарілими системами, що може створювати проблеми зі збором та обробкою даних [2].

Цифрові технології фундаментально змінюють підходи до формування та використання обліково-аналітичної інформації. Менеджери підприємств отримують в руки потужні інструменти, що дозволяють не тільки фіксувати минулі події, але й прогнозувати майбутні, оптимізувати бізнес-моделі та приймати стратегічні рішення на основі глибокого та всебічного аналізу даних. Обліково-аналітична система на підприємстві організовується з метою забезпечення зовнішніх і внутрішніх споживачів інформацією, достатньою для прийняття ефективних управлінських рішень в умовах невизначеності конкурентного середовища. Це вимагає виявлення інформаційних потреб з метою встановлення конкретних вимог користувачів облікової та звітної інформації, включення в процес формування облікового простору системи управління та удосконалення механізму зворотного зв'язку, швидкість і повнота якого досягається за рахунок використання ІТ-технологій. Задоволеність користувачів облікової інформації, на нашу думку, слід розглядати як важливий фактор у системі мотивації облікових працівників та як один з основних показників ефективності та результативності обліково-аналітичної системи суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел

1. Кулинич М. Б., Шепелюк Н. Використання цифрових технологій у формуванні обліково-аналітичної інформації менеджерами підприємства. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки* : журнал. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. № 4(19). С.189-197
2. Ковальчук Т. (2018). *Інформаційні технології в обліку: Навчальний посібник*. Київ: ЦУЛ.
3. Laudon K. C., & Laudon J. P. (2020). *Management Information Systems: Managing the Digital Firm*. Pearson.